

MEMORANDUM

“ICT & ONDERWIJS”

NAAR EEN BETERE INZET VAN ICT IN HET ONDERWIJS

aangeboden aan de Vlaamse regering mei 2014
door diverse werkgroepen
EduBIT vzw

Antwerpen, Lokeren, 2014

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	5
2.	Omgevingsanalyse	7
3.	VISIE	10
3.1	Inleiding	10
3.2	MICRO-niveau: Zeven in balans	11
3.3	Toelichting zeven in balans model	12
3.4	MACRO-niveau: O6 model	14
3.5	Naar een ICT-Ecosysteem	15
3.5.1	Voorbeeld 1: ICT-competenties	15
3.5.2	Voorbeeld 2: Thuis en op school ICT?	15
3.6	Besluit	16
4.	Aanbevelingen vanuit de visie	18
4.1	Inleiding	18
4.2	Aanbeveling 1. Leerlingen meer kansen geven op vlak van ICT in de school door geschikte ICT-infrastructuur en ICT-vaardige en mediawijze leerkrachten	19
4.3	Aanbeveling 2. Directies dienen ICT voldoende plaats te kunnen geven in het beleidsvoerend vermogen van de school	20
4.4	Aanbeveling 3. Er is behoefte aan kennis en competentiecentrum omtrent ICT op school: Visie, doelstellingen, acties	21
4.4	Aanbeveling 4 Anomaliën rechtzetten	23
5.	Opmerking	24
6.	Meer informatie	24

1. INLEIDING

EduBIT vzw vond het als netoverstijgend platform zinvol om in het kader van de volgende regering een memorandum op te stellen. Er werd een extra stuurgroep opgesteld om deze tekst samen te stellen. De leden, de partners en de vele contacten zowel in Vlaanderen als in buitenland laten toe om enerzijds een balans op te maken inzake ICT in het onderwijs alsook een aantal belangrijke punten mee te geven voor de volgende regering. Dit memorandum bestaat uit 3 delen: een omgevingsanalyse waarin we kort ingaan op de huidige status, een visietekst waaruit ICT en onderwijs best geformuleerd wordt en tenslotte de aanbevelingen zelf.

2. OMGEVINGSANALYSE

ICT speelt meer en meer een rol in het onderwijs. Niet alleen om de organisatie als organisatie te ondersteunen, maar ook om het leerproces te bevorderen. De overheid heeft heel wat middelen en processen ingezet en ook de diverse onderwijskoepels hebben allerlei initiatieven genomen tijdens de laatste jaren.

Het recentelijk gepubliceerd MICTIVO rapport geeft vanuit een representatieve steekproef een relatief goed beeld hoe ICT en onderwijs te evalueren valt¹. Enkele markante conclusies zijn er wel: de infrastructuur in het lager onderwijs is verouderd, leerkrachten scholen zich beperkt bij inzake ICT. Ten aanzien van dit uitgebreide rapport wijzen we erop dat de ICT-coördinatoren zelf niet bevestigd werden, wat relatief onaanvaardbaar is in zo'n groot onderzoek rond ICT en onderwijs. De publicatie van het rapport leidde in het Vlaamse parlement tot een uitgebreide discussie in december 2013 waarbij het duidelijk ontbreken van een uitgewerkt plan opvallend is². Cijfers uit de studie blijken soms ver van de realiteit te staan. Geregeld zijn er vanuit de werkvloer klachten over een tekort aan middelen, aan visie en deskundigheid. Er is nog geen echte ICT-integratie, een ICT-competentieprofiel voor leraren ontbreekt alsook een tool voor scholen om het ICT-beleid af te toetsen (zowel inzake technologie en praktische beheer³, als concrete realisatie).

In een vergelijking met Europese landen (rapport februari 2013) scoort Vlaanderen / België soms onder het Europees gemiddelde inzake ICT op school⁴.

Ook de rol van de ICT-coördinator is onduidelijk. Terwijl in het kader van ICT-integratie vooral gevraagd wordt naar pedagogische ICT-coördinatoren, zijn ICT-coördinatoren vooral technisch bezig⁵. EduBIT vzw krijgt geregeld uitdrukkelijke klachten en in een onderzoek in 2012 gaf 90% van de ICT-coördinatoren aan een te grote werklast te ervaren.

Wie met directies, ICT-coördinatoren en leerkrachten over ICT overlegt komt vrij snel in een kluwen van moeilijkheden (deskundigheid, middelen, leermiddelen) waardoor scholen het ICT-verhaal op lange baan schuiven en een ad hoc ICT beleid voeren.

¹ Het MICTIVO-rapport bevat uitgebreide cijfers over deskundigheid, infrastructuur van scholen. Zie <http://www.mictivo.be>

² Zie: <http://www.vlaamsparlement.be/Proteus5/showVIVerslag.action?id=903030>

³ EduBIT publiceerde op eigen initiatief daarom in 2012 het Draaiboek voor goed ICT-beleid. Dit wordt uitgebreid in de nabije toekomst tot een volwaardige ICT-scan voor scholen, ism. diverse internationale organisaties. Zie EduBIT.be

⁴ Zie: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/KK-31-13-401-EN-N.pdf>

⁵ Zie ook: <http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/rapporten/BestedingspatroonSynthese&beleidsaanbevelingen.pdf>

3. VISIE

3.1 INLEIDING

De visie die grotendeels aan dit document ligt is niet zo onlogisch, maar het is toch wenselijk om het te expliciteren omdat het net mogelijke blinde vlekken detecteert en een spiegel kan zijn voor scholen én overheid om initiatieven te plaatsen. Vanuit deze frameworks kunnen we ook nagaan op welk item de overheden hebben ingezet én welke items onderbelicht bleven.

Wie over ICT in onderwijs spreekt moet permanent rekening houden met een aantal factoren. Enerzijds is er het micro-niveau (op niveau van de school), daarnaast is het er het macro-niveau (buiten de school / scholengemeenschap of scholengroep).

Voor het micro-niveau inzake ICT op school gebruiken we het zeven in balans model. Dit door EduBIT ontwikkelde model ambieert een correctie te zijn op het “vier in balans model” uit Nederland⁶. Dit Nederlandse model houdt geen rekening met de rol van ouders in een ICT-beleid op school.

Voor het macro-niveau inzake ICT in het onderwijs, gebruiken we het honingraatmodel of O6model.

Een goede afstemming tussen beide niveau's leidt tot een goed ICT-ecosysteem

⁶ Zie <http://www.vierinbalans.nl>

3.2 MICRO-NIVEAU: ZEVEN IN BALANS

EduBIT vzw ontwikkelde een vernieuwd framework: zeven-in-balans.

Dit model noemen we bewust zeven in balans, omdat het een correctie wil zijn van het vaak gebruikte vier in balans model uit Nederland. Dit model wordt door heel wat Vlaamse organisaties overgenomen, terwijl het gedateerd is. Het werd in Nederland zelf reeds aangevuld (bijv. met “didactiek in balans”) en deze aanvullingen worden niet steeds overgenomen. Een belangrijke aanvulling is onder meer de rol van thuis. Ook het MICTIVO rapport geeft aan dat ICT thuis erg belangrijk is. Leerlingen gebruiken vooral de thuis infrastructuur om huistaken met de computer te maken. In een ernstig ICT-beleidsplan op school moet deze (voorlopige?) evidentie mee opgenomen worden.

Elk ICT-beleid op school dient ervoor te zorgen dat het een balans vindt op 7 punten:

Visie en leiderschap: ICT op school kan maar als er een visie en leiderschap is

Didactisch en pedagogisch handelen: ICT kan het didactisch en pedagogisch handelen ondersteunen

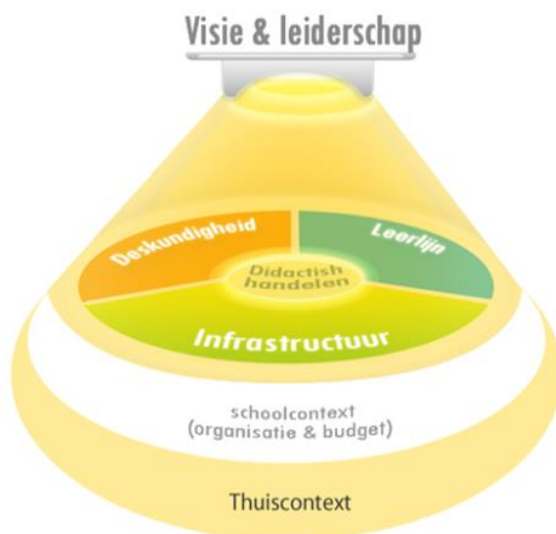
Infrastructuur: Omvat alle ICT middelen, leermiddelen, maar ook het werk van de technische ICT-coördinator én externe leveranciers.

Deskundigheid: Competenties van de directie, ICT-coördinatoren, leerkrachten, leerlingen

Leerlijnen: De curricula (ICT-eindtermen, VOETen mediawijsheid)

Schoolcontext: De schoolorganisatie, klimaat, budgetten...

Thuiscontext: Rol van ouders op school en ICT thuis

3.3 TOELICHTING ZEVEN IN BALANS MODEL

Bovenstaand model ontwikkeld binnen EduBIT vzw(1) en moet men bekijken als een podium waarop licht valt. Het podium zelf is de werkvloer. De werkvloer op school rond ICT bevat in de kern het didactisch en pedagogisch handelen en is geflankeerd door deskundigheid (ICT-competenties van leerkrachten maar ook studenten), de infrastructuur (hardware, leermiddelen en alle mensen die dit ondersteunen) en de leerlijn. De schoolcontext betreft de schoolorganisatie, cultuur en bijv. de beschikbare budgetten. De thuiscontext betreft de situatie thuis. Boven dit alles is er de schoolvisie (algemene visie en ICT-visie) en het leiderschap.

1. DIDACTISCH & PEDAGOGISCH HANDELEN ALS KERN

De “kern” van het schoolgebeuren is het didactisch en pedagogisch handelen. Als er ICT op school is, is dit niet alleen omdat dit het secretariaatswerk verbetert (de school als organisatie), maar ook omdat het moet vanuit didactisch & pedagogisch oogpunt. Een goed ICT-beleid houdt in dat ICT ingezet wordt om de kernactiviteit te versterken.

Als men -door ICT in te zetten- meer effectief, efficiënt of motiverend onderwijs kan aanbieden (leefwereld- en leerlinggericht) dan is dit een te rechtvaardige keuze. Of dit een evenwichtige keuze is te midden van andere dringende behoeften, is een andere zaak.

2. DESKUNDIGHEID – INFRASTRUCTUUR – LEERLIJN ALS CIRKELSECTOREN

Als men vanuit een didactisch doel een bepaald ICT-element wil realiseren, dan raakt dit meteen andere cirkelsectoren: de leerlijn, de deskundigheid en infrastructuur moeten afgestemd worden. Het is een evenwichtsoefening om die cirkelsectoren goed in elkaar te laten werken.

Bijvoorbeeld: Tablets in een klas invoeren zonder opleiding van leerkrachten is uit den boze. En in welke mate is het beheer en de infrastructuur effectief hierop voorzien?

De leerlijn heeft vooral te maken met de ICT-eindtermen. Een leerlijn geeft aan waar en wanneer welke ICT-eindterm bijvoorbeeld ter sprake komt. Bepaalde thema's kan men geregeld en geïntegreerd geven. Andere zullen op meer expliciete wijze behandeld worden. Een les over e-safety moet kunnen. En veronderstellen dat elke leraar dit kan is misschien wel misplaatst. Er moet daarom in het lerarenteam goed afgesproken worden in welk leerjaar welk onderwerp expliciet of impliciet aan bod komt. Terecht wordt dus gepleit voor een ICT-integratie, maar integratie kan ertoe leiden dat leerlingen nergens de typische ICT-vaardigheden (zoals veilig ICT, duurzaam ICT gebruiken en communiceren met ICT, zoeken op Internet) expliciet en goed ingeoefend krijgen omdat er onder meer geen onderling overleg meer is over wie wat geeft. ICT leerlijnen lijken onontbeerlijk om goed met ICT te kunnen werken op school. Ook in de eerste graad van het secundair onderwijs is een dergelijke leerlijn nuttig omdat er specifieke ICT-eindtermen zijn voor die graad: reflecteren over het ICT-gebruik en het adequaat gebruik van ICT zijn hier kenmerkend. Zoeken en beoordelen van informatie die we via media krijgen is een vaardigheid die we overal veronderstellen van het hoger secundair onderwijs, maar is die vaardigheid er echt wel? Verliezen veel jongeren niet eindeloos veel tijd omdat ze de vaardigheden om informatie te zoeken, te bewaren en te evalueren echt niet onder de knie hebben?

De leerlijn heeft een onmiddellijk effect op de infrastructuur: kiest de klas voor een computerklas, of gaat men eerder voor een aantal computers per klas? Of zorgt men voor een reeks tablets waarmee men zeer creatief in de klas kan werken? Er is ook een effect op de deskundigheid: wordt e-safety gegeven door elke leraar of is het een item dat vooral door één leraar in een specifiek thema wordt behandeld. Voor de ICT-coördinator niet onbelangrijk omdat hij bijvoorbeeld dan juist die leerkracht op bepaalde domeinen moet ondersteunen.

3. DE DRAGENDE SCHIL IS DE HELE SCHOOLCONTEXT EN DE THUISCONTEXT

De schoolcontext kan een positieve, negatieve of sturende impact hebben op het ICT-beleid. Geen tijd, geen budget en geen cultuur tot overleg leiden tot een moeilijk schoolgebeuren. Een school waar de administratie fout loopt (zowel boekhoudkundig als naar leraren- of studentenadministratie) heeft het moeilijker. Een school waar innovatie en samen denken en overleg centraal staan, creëert een eigen sfeer waar verandering (proberen, en soms eens lukken maar evengoed falen) mogelijk is. Ook dit moet dan op ICT-niveau aanwezig zijn: krijgen studenten en docenten een ruimte om te experimenteren?

Het kan ook zijn dat er een algemeen schoolplan is waarbij aandacht wordt gegeven aan : - zorgbeleid - e-inclusie - taalbeleid en diversiteit (leren in diversiteit) - duurzaamheidsbeleid

In welke mate is het ICT-beleid congruent met dit algemeen beleid?

De thuiscontext is belangrijk omdat nogal vaak verondersteld wordt dat de student of leerling thuis alle middelen heeft om ICT-taken te voltooien. Maar is dit wel zo?

Leerkrachten die stellen: "Maak hier eens een powerpoint van" veronderstellen dat leerlingen MSPowerpoint hebben? Maar is dit wel zo? Heeft iedereen een legale versie? En wat als ouders de financiële middelen niet hebben? Dient de leerling dan in het open leercentrum te werken? Met het risico van bekeken te worden van 'hij moet nu zijn taken maken in het OCL omdat hij die middelen niet geeft'? Houden leerkrachten voldoende rekening met de ICT-middelen van thuis en de impact dat dit allemaal heeft? Wat als men 3 kinderen in huis heeft? Is er hierover overleg tussen de verschillende leerkrachten?

4. VISIE EN LEIDERSCHAP

Belangrijk is dat men het didactisch & pedagogisch handelen ook afstemt op de algemene visie. Kiezen voor duurzaamheid op school heeft bijvoorbeeld ook consequenties op ICT-vlak.

Bijvoorbeeld: Digitale schoolborden binnen halen kan alleen als er vanuit didactisch oogpunt ook een meerwaarde is én dit samenloopt met onderwijskundige visie. Digitale schoolborden horen minder in een school waar samenwerkend leren voorop staat omdat digitale schoolborden net vooral "kennis overdracht" stimuleren, tenzij de leerkrachten zeer goed vertrouwd zijn met de mogelijkheden van het digitale bord als samenwerkingstool.

5. SAMENGEVAT

Een coherente visie over het ICT-gebruik binnen een instelling is nuttig maar is niet absoluut nodig. In heel veel scholen is er geen beleidsplan, maar wel infrastructuur, deskundigheid en een leerlijn. Maar zonder een coherente visie en het bijhorend leiderschap riskert men dat de cirkelsectoren niet goed afgestemd zijn. De infrastructuur is er bijvoorbeeld wel, maar niet de deskundigheid bij de leerkrachten, of omgekeerd. Leiderschap en een doordachte visie zorgen ervoor dat de afstemming van alle componenten optimaal verloopt.

3.4 MACRO-NIVEAU: O6 MODEL

Een goed ICT-beleid voor het onderwijs, veronderstelt een goede afstemming ook met actoren die ten dienste staan voor het onderwijs. Het is daarom belangrijk dat zowel de overheid, ondernemingen (ICT-dienstenleveranciers, maar ook uitgevers), opleiders (al wie ICT-training voorziet aan scholen), ouders, onderzoekers en het onderwijs zelf duidelijk hun mogelijkheden en visies verwoorden en samenwerken. Een structureel overleg is noodzakelijk.

3.5 NAAR EEN ICT-ECOSYSTEEM

Dit document gaat uit dat de meest wenselijke situatie een ICT-ecosysteem is waarbij micro en macro niveau zo goed mogelijk afgestemd zijn. Een structureel overleg en gezamenlijk overleg is nodig, want scholen kunnen niet zonder overheidssteun, zonder uitgevers en ICT-dienstenleveranciers.. Of: uitgevers hebben contacten nodig met lerarenopleiders en vice-versa. Het is dus wenselijk dat een ICT-Eco-systeem echt actief wordt. Dat dit momenteel niet zo is, wordt duidelijk in 2 voorbeelden.

3.5.1 VOORBEELD 1: ICT-COMPETENTIES.

Een goed voorbeeld zijn de ICT-competenties. Er is nergens een duidelijke lijst voor leerkrachten en lerarenopleiders van wat een leraar inzake ICT moet kennen⁷. De ICT-eindtermen liggen decretaal vast, maar zijn erg ruim en vaag en bieden geen concrete houvast. Doordat de ICT-competenties niet duidelijk zijn, is het voor uitgevers moeilijker en moeilijker om geschikte leermiddelen te maken (meer en meer verandert niet alleen de infrastructuur -gaande van computer klas, tot klas met 1 pc voor de leerkracht, tot klas met tablets), daarnaast komen er stevast nieuwe tools bij. Welke competenties mag een uitgever veronderstellen bij het maken van leermiddelen? Ook voor lerarenopleidingen is het moeilijk om in te schatten welke ICT-basiscompetenties aangeleerd moeten worden. Tenslotte veroorzaakt het ontbreken van een goede lijst een groeiende digitale kloof tussen leerkrachten die zelfredzaam nieuwsgierig ICT verkennen en zij die minder spontaan ICT verkennen.

3.5.2 VOORBEELD 2: THUIS EN OP SCHOOL ICT?

De thuiscontext en ouders spelen een belangrijke rol in het gebruik van ICT op school. Veel leerkrachten veronderstellen dat ouders een handje helpen en thuis de nodige infrastructuur voorzien. Men gaat er van uit dat een leerling een kleurenprinter, officiële licenties en ICT-infrastructuur voorhanden heeft. Deze evidenties moet men misschien herbekijken en het is belangrijk dat organisaties van en voor ouders zoals de Gezinsbond aan tafel zitten wanneer over ICT en het leren wordt nagedacht⁸. In een breder overleg zou men de denkoefening als volgt maken: is het niet beter om te gaan voor een BYOT model (bijvoorbeeld voor de

⁷ Zie ook de ontwikkeling in Nedeland rond de Kennisbasis ICT:
<http://www.slideshare.net/gerarddummer/docentprofessionalisering-en-ict-surf>

⁷AUGent schreef een ICT-competentieprofiel voor lerarenopleiders (2013), EduBIT maakte een vertaalslag naar leraren en werkt momenteel aan de ICT-competentieroos

⁸ Zie Gezinsbond, *Focus op de digitale school en thuis?* (2013), meer info:
http://www.gezinsbond.be/index.php?option=com_content&view=article&id=2677:digitale-school&catid=200&Itemid=373

hogere graden secundair onderwijs) waarbij leerlingen - die zowel thuis ICT als op school ICT moeten gebruiken- een eigen toestel (dat voldoet aan de onderwijsnormen, zie verder) en dat ze nu meestal ook thuis gebruiken kunnen meebrengen? Dit zou de school kunnen ontlasten en tegelijk de leerling meteen vertrouwd maken met goed ICT-gebruik. Deze denkoefening stuit ongetwijfeld op veel weerstand (want dit lijkt de indruk te wekken dat ouders dan officieel MOETEN instaan voor een BYOT omgeving), terwijl de feitelijke situatie dit impliciet veronderstelt en dubbel kost: leerlingen worden vandaag verondersteld een eigen ICT-omgeving thuis te beschikking te hebben én de school wordt verondersteld voldoende ICT-middelen op school te voorzien. Het is nodig dat deze discussies op het macro- én micro niveau gevoerd worden, want momenteel wordt veel verondersteld maar worden ook dubbele kosten gemaakt (ICT-infrastructuur thuis en op school)

3.6 BESLUIT

Een goed ICT beleid dient bevraagd te worden op verschillende niveau's. Zijn op micro-niveau scholen in staat om een goed ICT-beleid te voeren en uit te bouwen door een evenwicht te vinden in de zeven items, en is er op macro-niveau een goede samenwerking tussen 6 actoren die het leren met ICT en ICT in onderwijs ondersteunen en beïnvloeden, aanwezig.

4. AANBEVELINGEN VANUIT DE VISIE

4.1 INLEIDING

Vanuit de bovengenoemde visie en rekening houdende met de huidige situatie kunnen we een hele resem aanbevelingen formuleren. Vanuit EduBIT vzw zijn er met diverse actoren overleg geweest en willen we enkele cruciale concrete aanbevelingen formuleren.

4.2 AANBEVELING 1. LEERLINGEN MEER KANSEN GEVEN OP VLAK VAN ICT IN DE SCHOOL DOOR GESCHIKTE ICT-INFRASTRUCTUUR EN ICT-VAARDIGE EN MEDIAWIJZE LEERKRACHTEN

Leerlingen kunnen door goede ICT inzet beter leren (ICT kan motiveren, kan gedifferentieerd werken toelaten enz.). ICT op school dient vooral om het leren te verbeteren, naast het ondersteunen van de organisatie (administratie). Leerlingen dienen ook een goede houding te kunnen aannemen ten aanzien van nieuwe media.

Dit veronderstelt zowel didactische als pedagogische vaardigheden bij de leerkracht inzake ICT, waarmee een optimaal persoonlijk (gedifferentieerd) leerproces van leerlingen gegarandeerd wordt en waarmee ook de ICT-eindtermen en mediawijsheid van leerlingen gegarandeerd zijn.

Aanbevelingen:

De basisvoorwaarden om ICT te kunnen integreren zijn de vaardigheden van leerkrachten én de beschikbaarheid van ICT-infrastructuur.

1. Het volgend MICTIVO-rapport moet het aantal lessen waarbij de leerling zelf actief met ICT in de klas werkt, beter in kaart meegeven. Het volstaat immers niet om aan te geven hoeveel toestellen op de school staan per aantal leerlingen. We hebben meer precieze cijfers nodig.
2. Een transparante ICT-competentielijst met indicatoren, en een geschikt meetinstrument voor leerkrachten / scholen om de ICT-competenties op lerarenniveau en op schoolniveau in kaart te brengen moet ontwikkeld worden.
3. De nodige middelen om de **ICT- en mediavaardigheden van leerkrachten** (didactisch en pedagogisch) op peil te brengen moeten gewaarborgd en voldoende zijn. Leerkrachten moeten de mogelijkheid hebben om na te gaan of zij voldoende ICT en media bekwaam zijn en zich bij te scholen binnen hun werktijd.
4. De scholen moeten de middelen hebben om een degelijke **ICT-infrastructuur** die ICT drempelvrij en vlot in de klas brengt, aan te bieden. Zij moeten de middelen krijgen om een grondige professionele audit om mogelijke besparingen door het inzetten van nieuwe technologieën en schaalvergroting te laten doen.

4.3 AANBEVELING 2. DIRECTIES DIENEN ICT VOLDOENDE PLAATS TE KUNNEN GEVEN IN HET BELEIDSVOEREND VERMOGEN VAN DE SCHOOL

Een veel gehoorde opmerking toont dat naarmate de directeur ICT-minded is, ICT goed functioneert op school. Scholen met een minder ICT-minded directeur hebben minder ICT-integratie omdat dit meer afhankelijk is van ICT-coördinatoren en gedreven leerkrachten.

Aanbevelingen:

1. De overheid ontwikkelt een maturiteitsscan en zorgt dat directies (en niet de ICT-coördinatoren) kunnen inzien hoever een school staat inzake ICT-integratie en voorstellen vinden om een bepaald niveau te halen
2. Het volgend MICTIVO rapport of ICT monitor moet het beleidsvoerend vermogen van scholen inzake ICT (directie, ICT-coördinatoren, externen...) in kaart brengen en mogelijke remmende factoren benoemen
3. Het volgend MICTIVO rapport moet een beter zicht geven op de rol en impact van de ICT-coördinator in dit beleidsvoerend vermogen van de school inzake ICT
4. Er dient een sterk onderzoek te komen naar de basisvoorwaarden om het beleidsvoerendvermogen van directies en schoolteams inzake ICT succesvol te maken.

4.4 AANBEVELING 3. ER IS BEHOEFTE AAN KENNIS EN COMPETENTIECENTRUM OMTRENT ICT OP SCHOOL: VISIE, DOELSTELLINGEN, ACTIES

We missen in Vlaanderen een structureel kennis- en competentiecentrum waar diverse vragen vanuit micro niveau en macro niveau samengebracht worden. Scholen hebben nood aan zeer praktische informatie inzake ICT-beleid, ICT-beheer en ICT-praktijk. Er is geen goed centraal punt waar relevante informatie en expertise aangereikt kan worden en waar desnoods praktische onderzoeksprojecten kunnen opgestart worden.

EduBIT heeft in 4 jaar tijd echter via tijdschrift en studiedagen al op diverse items gewerkt en deed praktisch en soms technisch onderzoek onder meer omtrent:

- **ict-beheer** (helpdesksystemen, kostenprijs analyse hardware, tool voor berekenen kostprijs energie en ICT, analyse van tools voor vlotter ICT beheer, thin client netwerken),
- **ict-beleid** (ontwerp frameworks, draaiboeken goed ICT-beleid, draaiboek: tablets op school?, tabletcoach) en
- **ICT-praktijk** (ICT-competentieroos, ICT-integratie aan de hand van iTECscenario's, ICT-metroplannen). Meer en meer scholen erkennen het belang van dit werk.

Momenteel werken diverse organisaties en ook onderwijskoepels deels op eigen houtje en deels samen bijv. ICT-integratie, maar het complete beeld ontbreekt. We hebben nood aan een competentiecentrum waar een volledige blik rond ICT op school mogelijk wordt.

Dit centrum moet ten dienste staan van

1. het micro-beleid:

- ict-beleid (ict-visie, strategieën voor sterkere ICT-integratie,rol van diverse actoren), ICT-beheer (praktisch technisch ICT-beheer, nieuwe technologieën) en ICT-praktijk, kortom op items waarmee scholen het zeveninbalans model kunnen onderbouwen en realiseren.

2. het macro-beleid

- uitwisseling en delen van informatie tussen de 6 O's (overheid, ondernemingen, ouders, opleiders, onderzoekers, onderwijs).

Concrete taken van dit centrum zijn:

- nieuwe concepten, technologieën uittesten en in proefopstelling klaar zetten zodat scholen zelf kunnen testen (bijv. deployment technologieën, inventarisatie en MDM-systemen, backup, safety systemen etc.)
- kieswijzers / checklists rond ICT voorbereiden, zodat directies en ICT-coördinatoren evenwichtige en goed doordachte keuzes kunnen maken
- structureel overleg met leveranciers mogelijk maken en klachten over leveranciers opvolgen (ICT-kwaliteitslabel leveranciers)
- primaire helpdesk en adviescentrum
- standaarden voor ICT-beheer opvolgen (zodat er een uniformere methodiek is om ICT te beheren, inventarisatie...)
- modellen voor mogelijke inzet van personeel (ICT-coördinator) in kaart brengen
- calculatiesystemen voorzien waarbij scholen kunnen nagaan welke kosten en tijdsbesteding, kennis vooropgesteld moeten worden als men kiest voor bepaalde oplossingen (bijv. VDI, thin client, tablet oplossingen)
- maken van zelfevaluatiesystemen die scholen kunnen gebruiken om zichzelf inzake ict-beleid, beheer, integratie en implementatie te situeren en een eventueel veranderingsproces op gang te zetten.
- jaarlijks een O6 conferentie met concrete actiepunten van verschillende actoren organiseren. Daardoor wordt uitwisseling tussen alle actoren mogelijk.

Dit centrum moet scholen en de O6 actoren helpen om bijvoorbeeld volgende vragen te beantwoorden:

- kan ik mijn school screenen inzake ICT-maturiteit?
- wat toont recentelijk onderzoek inzake impact van ICT op leren?
- hoe kan men gedifferentieerd leren met ICT effectief doorvoeren? Welke middelen en competenties zijn er daartoe nodig?
- kan een kostenberekening gemaakt worden van BYOD?
- wat met het ambt (vaste benoeming) van de ICT-coördinator, wat zijn (haalbare) functiebeschrijvingen, gepaste vooropleidingen, moet er een splitsing komen in het ambt (Pedagogisch ICT-coördinator, Technisch ICT-coördinator...?)

4.4 AANBEVELING 4 ANOMALIËN RECHTZETTEN

In de huidige regelgeving zitten nog elementen die vreemd zijn voor een modern, gedifferentieerd onderwijs. We bevelen aan om volgende punten te herbekijken:

1. Bij nieuwbouwdossiers is het mogelijk om subsidies te krijgen voor divers ICT-materieel. Vaste digitale borden worden wel gesubsidieerd (secundair: 60%; basisonderwijs 70%), mobiele borden daarentegen niet. Scholen en directies kiezen voor hun infrastructuur dan ook logischerwijze voor vaste toestellen, terwijl mobiele infrastructuur beter past bij het leren van de toekomst
2. De voorziene ruimte per leerling moet garanderen om actieve werkvormen met inzet van ICT praktisch haalbaar te maken. Gaat men niet teveel uit van een 'braaf zittende leerling'?
3. De wettelijk voorschriften inzake GON begeleiding, het ergonomisch inrichten van de werkplek én het voorzien van ICT middelen in het kader van zorg moeten ook effectief toegekend worden.

5. OPMERKING

Het kan misschien verrassend zijn dat in dit memorandum van EduBIT vzw (dat een vzw is voor directies en ICT-coördinatoren) de ICT-coördinator, zijn rol, functieomschrijving, diplomavooraarden en ambt niet zeer expliciet als probleem aan bod komt in dit memorandum.

De stuurgroep vond het niet haalbaar om zonder enig grondiger onderzoek concrete aanbevelingen te formuleren. De enige aanbeveling hierover is dat het kennis en competentiecentrum dit op de onderzoekskaart moet zetten. De discussie om al of niet te gaan voor een onderscheid Pedagogische en Technische ICT-coördinatoren, de rol van en uitbesteden aan externe bedrijven (en daarvan een kostenbaten analyse te doen) vraagt sterker vooronderzoek. Eerste kostenbaat-resultaten vanuit EduBIT tonen dat, indien er een duidelijk afdwingbaar kwaliteitskader is, externe expertise en geavanceerde technologieën inzetten meestal leidt tot een betere bedrijfszekere ICT-infrastructuur en maturiteit (Capability Maturity Model) . Of de conclusie dat investeren in betere ICT-tools voor beter beheer, en externe expertise op langere termijn effectief en kostenbesparend is, moet verder onderzocht worden.

6. MEER INFORMATIE

www.edubit.be/memorandum2014